

Povzetek projekta Po kreativni poti do znanja 2017 – 2020, 2. odpiranje, za namen objave in predstavitve na spletni strani sklada

1. Polni naslov projekta: Odnos slovenskih veterinarjev do bolečine in analgezije pri psih in mačkah: analiza stanja in uvedba ocenjevalnih lestvic v klinično prakso

- **V katero področje na prvi klasifikacijski ravni KLASIUS-P-16 se uvršča projekt glede na vsebinsko zasnovo (neustrezno področje izbrišite):**

- 00 - Osnovne in splošne izobraževalne aktivnosti/izidi
- 01 - Izobraževalne znanosti in izobraževanje učiteljev
- 02 - Umetnost in humanistika
- 03 - Družbene vede, novinarstvo in informacijska znanost
- 04 - Poslovne in upravne vede, pravo
- 05 - Naravoslovje, matematika in statistika
- 06 - Informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT)
- 07 - Tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo
- 08 - Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in veterinarstvo**
- 09 - Zdravstvo in socialna varnost
- 10 - Transport, varnost, gostinstvo in turizem, osebne storitve

2. V sodelovanju z: (navede se univerza oz. samostojni visokošolski zavod, ki je prijavil projekt in članica, ki je nosilka projekta ter partner/ja – podjetje/ji oz. organizacija, ki je/sta bilo/i vključeno/i v projekt)

Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta (prijavitelj)

GENERA SI podjetje za zastopanje in trgovino d.o.o. (partner 1, gospodarska družba)

Veterinarska zbornica Slovenije (partner 2, organizacija z gospodarskega ali družbenega področja)

3. Besedilo:

- **Opreделите problem, ki se je razreševal tekom izvajanja projekta**

Podatkov o odnosu slovenskih veterinarjev do prepoznavanja, ocenjevanja in preprečevanja bolečine pri psih in mačkah ni. Ti podatki nam bodo koristili kot strokovna podlaga za posodobitev učnih načrtov na dodiplomskem študiju veterinarstva in pri organizaciji tečajev v okviru Centra za podiplomsko in permanentno izobraževanje Veterinarske fakultete (prijavitelj).

Podjetje Genera (partner 1), trži analgetike, registrirane za uporabo v veterinarski medicini.

Podjetje želi pridobiti boljši vpogled v stanje na slovenskem trgu, da se bo v prihodnosti čim bolj prilagajalo potrebam veterinarjev praktikov.

Veterinarska zbornica Slovenije (partner 2) želi med standardne operativne postopke uvesti lestvice za ocenjevanje bolečine pri psih in mačkah in s tem dvigniti nivo veterinarskih storitev v Sloveniji.

- Opišite potek reševanja problema oz. kratek povzetek projekta

V prvi fazi projekta smo v tuji znanstveno-raziskovalni periodiki poiskali do sedaj objavljene podatke o odnosu veterinarjev do prepoznavanja, ocenjevanja in preprečevanja bolečine pri psih in mačkah. Oblikovali smo anketna vprašanja in nato anketo preizkusili pri študentih 6. letnika veterinarstva in absolventih. Na razstavnem prostoru podjetja Genera na Slovenskem veterinarskem kongresu (Portorož, 4. do 6. april 2019) smo veterinarje informirali o anketi in jih nato nekaj dni kasneje preko Veterinarske zbornice Slovenije pozvali k sodelovanju pri anketi. Rezultate ankete smo obdelali s pomočjo sodelavcev Računalniškega centra Veterinarske fakultete. Preliminarne rezultate smo veterinarjem predstavili na dveh srečanjih.

V drugi fazi projekta smo na spletu poiskali validirane lestvice za ocenjevanje akutne in kronične bolečine pri psih in mačkah. Izbrali smo šest lestvic, ki smo jih prevedli iz angleščine v slovenščino ter jih nato preizkusili pri pacientih Klinike za male živali. Štiri prevedene lestvice smo natisnili in razdelili veterinarjem na dveh srečanjih, za dve lestvici pa še vedno poteka postopek pridobivanja soglasja avtorjev za objavo lestvic v slovenščini. Strokovna komisija Veterinarske zbornice Slovenije je lestvice potrdila in uvrstila med standardne operativne postopke ter jih objavila na zaprtem delu spletne strani, dostopnem svojim članom.

V okviru projekta sta bili izvedeni delavnica iz javnega nastopanja v angleščini za zaposlene v podjetju Genera in predstavitev najnovejših analgetikov, ki jih trži podjetje Genera, zaposlenim na Kliniki za male živali VF.

V zadnji fazi projekta smo zbrali literaturo, ki obravnava bolečino in analgezijo pri psih in mačkah in napisali informativni priročnik za lastnike živali in študijsko gradivo za študente veterinarstva »Bolečina brez besed«. Priročnik z naklado 1000 izvodov bo podjetje Genera brezplačno posredovalo veterinarjem praktikom, na voljo pa bo tudi v NUK in knjižnici Veterinarske fakultete.

- Navedite in opišite rezultate projekta ter njihov doprinos k družbeni koristnosti

Izdelali smo spletno anketo o odnosu veterinarjev do bolečine in analgezije pri psih in mačkah. Na poziv Veterinarske zbornice Slovenije se je odzvalo 111 veterinarjev. Anketo je v celoti izpolnilo 73 oseb; 72% je starih 25 to 45 let, 71% je žensk, 50% jih dela izključno s psi in mačkami. Znake akutne bolečine so prepoznali bolje kot kronične; 5% anketirancev meni, da mačke čutijo manj bolečine kot psi. Na lestvici od 1 do 5 so kot najbolj boleč proces (5/5) ocenili metastatski osteosarkom in pankreatitis, kot najbolj boleč poseg so ocenili multiplo ekstrakcijo zob, torakotomijo in splenektomijo (4/5). Od nesteroidnih analgetikov se pri psih najpogosteje uporabljajo meloksikam, karprofen in firokoksib, pri mačkah pa meloksikam. Od opioidnih analgetikov se pri psih najpogosteje uporabljajo metadon, tramadol in butorfanol, slednji se najpogosteje uporablja tudi pri mačkah. Na izbiro analgetika vplivajo cena, dobavljivost, neželeni učinki, učinkovitost, predhodne izkušnje in vodenje evidence o izdaji zdravil (opioidi).

Štiri lestvice za ocenjevanje bolečine pri psih in mačkah (Večdimenzionalna sestavljena lestvica UNESP-Botucatu - akutna bolečina pri mačkah, Ortopedski indeks invalidnosti Cincinnati - kronična bolečina pri psih, Indeks Helsinki - kronična bolečina pri psih in Opažanja lastnika - kronična bolečina pri mačkah) smo prevedli iz angleščine v slovenščino. Lestvice smo natisnili in razdelili veterinarjem na dveh izobraževalnih srečanjih. Veterinarska zbornica Slovenije jih je uvrstila med standardne operativne postopke in objavila na zaprti spletni strani, namenjeni članom zbornice. Avtorji dveh lestvic za ocenjevanje akutne bolečine (Glasgow CMPS Feline, Short form of Glasgow CMPS), ki smo ji prav tako prevedli, zahtevajo validacijo prevoda pri uradni prevajalski agenciji, zato bosta ti dve lestvici naknadno uvrščeni med standardne operativne postopke in objavljeni na

spletni strani Veterinarske zbornice.

Kot nadgradnjo projekta smo napisali informativni priročnik za lastnike živali in študijsko gradivo za študente veterinarstva "Bolečina brez besed". Priročnik (naklada 1000 izvodov) bo na voljo v NUK in knjižnici VF, podjetje Genera pa ga bo brezplačno distribuiralo veterinarjem.

S projektom smo storili korak naprej pri prepoznavanju in preprečevanju bolečine pri psih in mačkah. Veterinarji bodo imeli na voljo lestvice za ocenjevanje bolečine, s katerimi bodo lažje ocenili jakost bolečine in žival ustrezno zdravili. Podjetje Genera bo glede na rezultate ankete prilagodilo nabor in trženje analgetikov potrebam slovenskega trga. Lastnikom živali bo na voljo informativni priročnik, s katerim bodo lažje prepoznali znake bolečine pri svoji živali in nanjo pravočasno opozorili veterinarja. Upamo, da smo s projektom prispevali nov kamenček v mozaik dobrobiti psov in mačk.

4. Priloge:

- Slikovno gradivo: Priložite vsaj dve sliki npr. sliko končnega produkta, sliko študentov pri delu na projektu, sliko s sestankov ipd. Pri pošiljanju slik bodite pozorni, v kolikor gre za končni produkt, da bo zadoščeno zahtevam glede informiranja in obveščanja (ustrezni logotipi itd.).

Slike z dveh izobraževalnih srečanj za veterinarje praktilne (Ljubljana, 11.6.2019, in Slovenska Bistrica, 13.6.2019)

Slike s predstavitve projekta na Slovenskem veterinarskem kongresu 4.-6.4.2019

Slike študentov pri ocenjevanju bolečine pri pacientih Klinike za male živali

Slika lestvic za ocenjevanje bolečine pri psih in mačkah

Slika izobraževalnega priročnika

Projekt Po kreativni poti do znanja

Odnos slovenskih veterinarjev do bolečine in analgezije pri psih in mačkah: analiza stanja in uvedba ocenjevalnih lestvic v klinično prakso

Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Partnerji

Veterinarska zbornica Slovenije

Univerza na Ljubljani
Vetinarska fakulteta

ULIHO

Lamp Dimming

Projekt financirajo

EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Javni strokovni inštitut za izboljšanje kakovosti in razvoja zdravstva

